# בסוד שיח

שאול שיך

# וידוי של מדריך תיירים

את "עזרא טורס" הקימו ישראלים הגרים בניו-יורק. חברה זו עורכת סיורים לתיירים בניו-יורק, וושינגטון, מפלי הניאגרה ובאתרי התיירות הק-לאסיים במרחק של יום-יומיים מניו-יורק. ישרא-לים רבים המגיעים לניו-יורק ויש להם עניין בסיור מאורגן נוסעים עם "עזרא טורס", שיש לו בצוות מדריכים דוברי עברית. אחד מהם שמו עמיר. יליד הארץ, מבית חילוני שירד לארה"ב למ-צוא את עתידו. עמיר מתיידד בקלות עם התיירים והוא נוהג לספר להם על עצמו ועל משפחתו שהש-איר מאחוריו בישראל, וכן על אירועים שונים שהוא נתקל בהם תוך כדי עבודתו והכל דרך המיקרופון.

הנה תמצית דבריו לאחת הקבוצות. "בארץ היי-תי מאד מסוייג מהדתיים. כשראיתי מישהו עם פאות, זה עשה לי לא טוב. כאשר הגעתי לארה"ב, לא היה לי שום חבר ומכר ודיברו החסידים.

התרדים סייעו בידי להיקלט. אני מזמין אליהם לארוחות שבתות, למרות שעדיין איני שומר מצוות ואף נוסע בשבת. בעקבות היחס החם של הדתיים האלה אלי, שאלתי את עצמי לא פעם מאיפה צמחה אצלי בישראל השינאה הזאת לדתי-ים. הגעתי למסקנה שכל הגישה השלילית, שכאי-לו הם מפריעים לי בחיים, נבנתה בתוכי על-ידי התקשורת. כאן אני לא מתובר לעתונים הישרא-לים והתקשורת הישראלית ומכילא איני נותן לש-טיפת המוח שלהם ומצאתי את עצמי יותר פתוח ויותר טובלני לציבור הזה, וזה מאפשר לי להכיר אותם כפי שהם באמת".

כמה ימים לפני שסופר לי על הפגישה המקרית עם עמיר בדרך מניו-יורק לוושינגטון, שמעתי יחד עם אחרים את אחת מתוכניות הצהרים של גלי-צה"ל. מגישת התוכנית סיפרה על סקר שנע-שה באחרונה וממנו עולה, כי כל משפחה אם כל אדם שמיני בישראל, מוכן שהילד שלו יקבל חי-נוך חרדי. את הנתון הזה היא הביאה תוך כדי ליוו-יו באמירה חצי היסטרית: "זה הרוס לכם את היום". היא אמרה זאת לא פעם, לא פעמיים ולא שלוש, ואני מציע לעורך גלי צה"ל לבדוק כמה פעמים היא אמרה זאת, ואם אין זה בגדר הסתה פשוטה ובניית עוינות כלפי הציבור החרדי.

עמיר, שמאלץ בהשקפותיו יודע כבר מה שחבריו בארץ עוד לא יודעים, כי לתקשורת חלק לא קטן בטינה האנטי רתית המתפתחת ומתבססת בקרב הציבור החילוני.

לאחר הסיור בבית הלבן, אמר עמיר ל-50 התיי-רים שאותם הדריך, כי הוא חייב לספר להם סיפור, שאותו נשבע להביא לידיעת כל התיירים שיסעו אתו לוושינגטון, ואלה היו דבריו: ישנה תקנה בבית הלבן שעבור כל ישראלי המתארח בו, חיי-בים להזמין אוכל כשר. האוכל מובא ממסעדה כש-רה בוושינגטון ומוצע לסועד מבחר מגוון של מאכלים. כאשר ישנם סועדים שיש להגיש להם אוכל כשר, מגישים למסעדת הבית הלבן משגיח ורב המגישים ומכינים את האוכל מתחנה מיוחדת בתוך המסעדה הזאת. לא מזמן ישבה שם הנב' לאה רבין. ניגש אליה המשגיח ושאל אותה באילו מנות היא מעוניינת מתוך התפריט המוצע. היא הציצה בתפריט והשיבה כי אינה מעוניינת באוכל כשר. בעזרינת רבה הוא ניסה להסביר לה, כי האוכל הזה הוזמן במיוחד בשבילה ואין הוא מבייש שום מסע-דה טובה והיא בשלה: "אני לא מעוניינת". ניגש המשגיח אל הרב וסיפר לו כי גב' רבין אינה מעו-יינת באוכל כשר. ניגש הרב בלבושו המהודר והס-ביר לה כי בישלו עבורה מבחר גדול של מנות "ואולי בכל זאת תסקמיז" הגב' רבין: "כבר אמרתי אני לא מעוניינת באוכל הזה ואתה יכול לקחת או-תו לאיפה שאתה רוצה". "את בטוחה?" – שוב שאל הרב, מופתע "מההתנגדות הנחרצת והנב' רבין השיבה: "מיליון אחת" כמה מהחילוניים באוטובוס שאלו אותו למה את מתכנים פוליטיקה בסיור תי-רים? ועמיר השיב: "אני חילוני עם השקפת עולם שמאלנית, אבל כואב לי הפירוד הזה בעם. הנה אתם נוסעים ביחד ויושבים ביחד ונהנים ביחד, מדוע שזה לא יהיה כך בארץ ומדוע שגב' רבין תהיה כה עוויינת לאוכל כשר. בעור הבית הלבן מבין, כי כאשר מגיע ישראלי צריך להגיש לו או-כל כשר.

## ועכשיו הסרט

אסף ("אסי") שפיגל (29) הוא מכוכבי השלישים הצעירים של הרבי מלובביץ. שבע פעמים ערך את ה"סדר" בפסח בקטמנדו והתרמילאים שטיילו במזרח רוחשים לו כבוד וחיבה ונוגרים את השעות בחברתו כזכרון נעים ומיוחד. אסי הוא בנם של יעל וייעקב שפיגל. האב הוא פרופ' במחלקה לתלמוד באוניברסיטה בר-אילן וביתו ומשפחתו רחוקים היו למה מיילים מכוכות מחסידות חב"ד, כאשר יום אחד החליט הבן לעזוב את כל הטוב הצפון לו ולכ-חיר בתורתו של בעל התניא. למרות ההקפת העו-לם הקוטבית, נשמרו היחסים הטובים וההורים עקבו באהבה רבה אחרי מעשי הבן שהיה גם רווק מבוקש. ביום חמישי האחרון נשברה הכוס באולם "אורה" בירושלים. באחד הכנסים באוניברסיטת ברקליי, הכיר אסי את בת זוגו, החזרת בתשובה, לא חב"דניקית. בתלמשפחת כרמל מסאן פרנציסקו החיה בארה"ב כארבעה דורות, ועברה במגורשי ספרד (משפחת אלקלעי) שהיגרו לרומניה. JODY אשתו סיימה את אוניברסיטת סטנפורד במדעי החיים ובאישורו שלב החליטה לרכוץ ברת ישראל. אביה, רופא עור במקצועו, הגיע עם משפחתו, כ-25 איש, מסאן פרנציסקו להשתתף בחתונה ועמד כמהופנט כאשר נערכה החופה בסגנונו המיוחד של אסי. משהו ששילב בין קרליבך ללובביץ.

שלשה ורבע (3) ארכה החופה וכל העת הזאת עמד זוג צעיר, חילוני, וצילם את כל שלביה. הזוג מכין עתה סרט מקצועי על התרמילאים הישראלים במזרח ואסי החב"דניק הוא אחד הכוכבים בו והחו-פה החודית תתן לסרט את הצבע וגם קצת "דומע-טיקה" יהודית חסידית.

## חינוך של ש"ס בנווה דקלים

גוש קטיף נחשב כעוז של הציונות הדתית והנה גם לשם הגיע החינוך של ש"ס. בנווה דקלים קם בית ספר של רשת "אור החיים", שבראשה עומד הרב ראובן אלבז שליט"א היודע בדרשותיו המוש-כות קהל רב. קבוצת הורים ביקשו כיתה תורנית סלקטיבית והעמידו שורת תנאים נוספים ומשלא ניתן היה להיענות להם, פנו להרב אלבז. ההורים הבטיחו כי יוועצו עם רב טרם פתיחת הכיתה (הגר"מ אליהו שליט"א או הרב שמואל טל) אך לא עשו זאת.

# מחצרות אדמו"רים וחסידים

## חסד בגופו

הנ"ל הגיע לביתו של ר' אברהם. "ר' אברהם סיפר את שערותיו, שעברו כבר את הכתפיים, רחץ אותו והאכיל אותו במזון טרי וטוב ואחרי כל זה הוא הש-כיב אותו על המיטה שהוא ישן עליה בלילה. וב-מקרה אחד נכנס לביתו צעיר קשה-יום מעדות המזרח ובירך את ר' אברהם על שתפילתו התקבלה והוא התארס עם צעירה כלבבו. שאל אותו ר' אב-רום: "יומה עם חליפה לחתונה?" השיב הצעיר, כי באמת אין לו עדיין חליפה, משום שאין לו אמצ-עים לקנות חליפה חדשה. פתח ר' אברהם את ארון הבגדים והציע לצעיר מ"מבחר" החליפות שהיו שם. הלה בחר בחליפה בהירה, מרד אותה והיא הי-תה קרובה למידה הרצויה והוא יצא את הבית שמח ושוב לב". בעלי חסד שכאלה, העושים חסד בגופם ממש, זוכים להארה שמימית ולא מעט אנשים נוש-עו מברכותיו. זי"ע.

* * *

על הצדיק רבי אברהם יהושע העשל מאפטא מסופר, בהקדמה לספרו "אוהב ישראל", כי נוהג היה לומר, שיוכל להתפאר אפילו בפני בית-דין של מעלה שאהבת ישראל היתה תקועה עמוק בלי-בו. ואכן, טרם פטירתו ציווה לבניו שלא יכתבו על מצבתו שום שבח, זולת שבאה אחד ויחיד, שהיה או-הב ישראל. אשר על כן, תמוה הסיפור שמובא עליו ב"שיחות צדיקים" בעניין השעון שנגנב ממנו.

בקצרה: שעון כיס היה לו לרבי אברהם יהושע העשל שהיה חביב עליו, משום שלוח השעות היה כתוב בכתב אשורי. חמד מישהו את השעון וגנב אותו והיה ל"אפטער" צעיר גדול מזה. לאחר שב-רור היה כי השעון נגנב, הודיע ה"אפטער", כי אם הגנב לא יחזיר את השעון מיד הוא לא ישלים את שנתו. הדברים הללו של ה"אפטער" עשו להם כני-פיים והגיעו גם לאוזנו של הגנב. נבהל הגנב ובר-רך לא דרך החזיר את השעון ל"אפטער". לאחר זמן קצר אף התייצב בפני ה"אוהב ישראל", ביקש ממ-נו סליחה ומחילה והתחנן בפניו שהקללה לא תזיק לו. השיב לו הצדיק, כל עוד אני בחיים, מובטח לך שגם אתה תהיה בחיים, אולם, אין ביכולתי להת-חייב בפניך על מה שקרה לך לאחר פטירתי. שכן, כידוע הוא, שקללת חכם אפילו על תנאי באה.

וכבר נשמעו הערות רבות על הסיפור הזה, הכי-צד האמין בעל "שיחות צדיקים", כי אוהב ישראל כרבי אברהם יהושע העשל יגזור מיתה על איש ישראל בגלל שעון, יהיה שוויו אשר יהיה? הרי גם סתם יהודי כשר לא היה מוציא מפיו קללה כזאת על ישראלי. ואמנם כן, ב"מנורה הההורה" (המל-קט יהודה אריה לבית תאומים פרענקיל נכד החכם צבי.) מובא סיפור השעון הגנוב בגירסה אחרת, מבוסס על מה ששמע אביו של מחבר הספר הנ"ל.

ומעשה שהיה כך היה. ה"אפטער" שבת בקהילת גריידינב ובאשר התכוון לנסוע משם לעיר אחרת והחלו לקבץ את חפציו, נתברר כי השעון נעלם. חיפשו ולא מצאו וסיפרו ל"אפטער" כי השעון איננו. נבהל הצדיק ואמר לחסידיו ומשמשיו בקו-דש, כי החותמת האישית שלו היתה תלויה בש-רשרת של השעון. הוא חשש כי יעשה שימוש בחותמת על מכתבים שיופנו לרשויות הממשל-תיות ועלול להיגרם נזק חמור, ער כדי סכנת חיים לבעל החותמת הלא הוא הצדיק מאפטא וגם לכ-לל. משיחש כבר על המרכבה לנסוע לעיר אחרת, קרא ה"אפטער" לנכדו, שנסע יחד עמו לשמשו ולחש על אוזנו את העניין הזה, כי גונב השעון עם החותמת לא ישלים שנתו, אם לא יחזיר אותם מיד. הנכד נתן פומבי לדברי זקנו והגנב נבהל וחשש לחייו ובבוא הצדיק לעיר האחרת, מצא על שער הכניסה של העיר את השעון ואת החותמת. לאחר שהתמקם באכסניה ביקש ה"אפטער" להודיע, שהוא רוצה שהגנב יתייצב בפניו באופן שלא יוו-דע לציבור החסידים במי מדובר. כל זאת, כדי לה-צילו מהקללה שהוציא מפיו ובשעת לילה מאוחרת כש"האפטער" היה לבד בחדרו, נכנס אליו הגנב וביקש סליחתו, ואז קיבל את ההבטחה שכל עוד ה"אפטער" בחיים גם הוא יהיה בחיים.

ולסיום: בתחונה הגדולה הידועה באוסטילא (סי-פור בפני עצמו) נגנב לאחד המומנים, בשבת, כל מה שהיה לו. הוא בא בפני ה"אפטער", המתוחן, שהיה זקן הצדיקים שם וסיפר לו על הגניבה. בי-קש ממנו ה"אפטער" לכתוב על נייר את שמות כל החשודים ולהניח בפניו את הנייר הזה. בין שמות הנחשדים כתב הקורבן את השם חיים. עיין ה"אפטער" בשמות ואמר לאורח: בשבת קודש שעברה קראנו פרשת ניצבים ושמה כתוב "ובחרת בחיים" ויש לברוח את האיש בשם חיים. ערכו חי-פוש בחפציו של אותו חיים ונתברר כי אמנם היא זה ש"גינבה" את חידרו של האורח ולא השאיר לו שריר ופליט.

זכותו תגן עלינו.

עורכת המוסף: שולמית בלום